

ODŮVODNĚNÍ

Obecná část

A) Závěrečná zpráva z hodnocení dopadů regulace

1. Důvod předložení a cíle

1.1 Název

Nařízení vlády o stanovení jiných návykových látek a jejich limitních hodnot, při jejichž dosažení v krevním vzorku řidiče se řidič považuje za ovlivněného takovou návykovou látkou.

1.2 Definice problému

Dne 17.08.2013 nabyla účinnosti novela zákona č. 361/2000 Sb., o provozu na pozemních komunikacích a o změnách některých zákonů (dále jen „zákon o silničním provozu“), která v § 5 odst. 2 písm. b), věta za středníkem, ve spojení s § 137 odst. 1 tohoto zákona obsahuje zmocnění k vydání nařízení vlády, jímž mají být stanoveny jiné návykové látky a jejich limitní hodnoty, při jejichž dosažení v krevním vzorku řidiče se řidič považuje za ovlivněného takovou návykovou látkou.

V důsledku absence navrhovaného nařízení vlády není možné ustanovení § 5 odst. 2 písm. b), věta za středníkem, v praxi vůbec použít a je tak nutné postupovat podle právního stavu platného před účinností novely, což je v rozporu s úmyslem zákonodárce. Podle zákona o silničním provozu účinného do 16.08.2013 platilo, že řidič nesmí řídit vozidlo nebo jet na zvířeti bezprostředně po požití alkoholického nápoje nebo užití návykové látky nebo v takové době po požití alkoholického nápoje nebo užití návykové látky, kdy by mohl být ještě pod jejich vlivem.

Postup odhalování případného spáchání přestupku řízení pod vlivem návykové látky byl a dosud stále je následující: příslušník Policie ČR na základě podezření, že je řidič pod vlivem jiné návykové látky, řidiče vyzve k orientační zkoušce slin pomocí detekční sady Drugwipe 5+, případný pozitivní výsledek takto provedené orientační zkoušky ještě bezpečně neprokazuje přítomnost konkrétní návykové látky v organismu a neprokazuje, že řidič je návykovou látkou skutečně ovlivněn. V případě pozitivního výsledku orientační zkoušky je proto podezřelý vyzván k lékařskému vyšetření s odběrem moči a krve. Tyto lékařem zajištěné vzorky jsou poté zaslány k vyšetření do specializované soudně-toxikologické laboratoře, kde se konfirmuje a upřesňuje přítomnost či absence návykových látek nejčastěji nejprve ve vzorku moči. Následně se přistupuje k analýzám krevního vzorku pomocí specifických chromatografických metod v kombinaci s hmotnostní spektrometrií a k interpretaci zjištěných nálezů, které látky byly prokázány, v jakých krevních koncentracích a zda mohly ovlivnit řidičovy ovládací a rozpoznávací schopnosti, což se provádí formou znaleckého toxikologického posudku, jehož cena je závislá na složitosti analýz. Bohužel tento znalecký posudek pouze konstatuje zjištění určitého množství zakázané látky či látek, aniž by

z tohoto bylo možno učinit závěr, zda přestupce v době řízení vozidla byl či nebyl pod vlivem jiné návykové látky. K takové interpretaci je příslušný pouze znalec z oboru zdravotnictví, odvětví psychiatrie, který takto učiní opětovně formou znaleckého posudku, což obnáší další nemalé náklady. Uvedený postup je také značně časově náročný a přestupek tak mnohdy není projednán ve lhůtě jednoho roku, což má za následek zánik odpovědnosti za přestupek a tedy nepotrestání pachatele přestupku.

S cílem odstranit tento problém přijal zákonodárce novelu zákona o silničním provozu, kterou zavedl právní domněnku, že je řidič ovlivněn jinou návykovou látkou, jsou-li v jeho krevním vzorku zjištěny návykové látky v určitém nadlimitním množství. S ohledem na právní aplikaci tohoto „analytického principu“ nebude již nadále nutná součinnost znalce z oboru zdravotnictví, odvětví psychiatrie, neboť závěr o (ne)ovlivnění pachatele přestupku se učiní na základě analýzou zjištěných hodnot návykových látek v krevním vzorku řidiče. Celé přestupkové řízení se tak výrazně urychlí i zlevní.

Analytický princip nelze z vědeckého i praktického hlediska uplatnit u všech návykových látek, lze jej však zavést u těch nejčastěji zneužívaných. Seznam těchto látek má na základě zmocňovacího ustanovení stanovit vláda svým nařízením. Vzniká tedy dvojí režim, kdy u návykových látek specifikovaných v nařízení vlády se uplatní analytický princip, u ostatních (sporadicky se vyskytujících, nebo např. u některých psychoaktivních složek léčiv) se bude postupovat dle dosavadní praxe, tedy cestou znaleckého posudku znalce z oboru zdravotnictví, odvětví psychiatrie. K dosažení výše uvedeného cíle zákonodárce je tedy nezbytné, aby vláda svým nařízením zákonné zmocnění naplnila.

1.3 Popis existujícího právního stavu v dané oblasti

V § 5 zákona o silničním provozu jsou stanoveny povinnosti řidiče, odstavec 2 písm. b) tohoto ustanovení zní:

„(2) Řidič nesmí
[...]

b) řídit vozidlo nebo jet na zvířeti bezprostředně po požití alkoholického nápoje nebo užití jiné návykové látky nebo v takové době po požití alkoholického nápoje nebo užití jiné návykové látky, kdy by mohl být ještě pod vlivem alkoholu nebo jiné návykové látky; v případě jiných návykových látek uvedených v prováděcím právním předpise se řidič považuje za ovlivněného takovou návykovou látkou, pokud její množství v krevním vzorku řidiče dosáhne alespoň limitní hodnoty stanovené prováděcím právním předpisem,“.

K naplnění této skutkové podstaty tedy dojde za kumulativního splnění těchto předpokladů:

- 1) řidič požil alkoholický nápoj nebo užil jinou návykovou látku
- 2) řidič řídil vozidlo nebo jel na zvířeti
- 3) bezprostřednost mezi body 1 a 2 nebo s ohledem na uplynulou dobu možnost být pod vlivem alkoholu nebo jiné návykové látky v době řízení vozidla či jízdy na zvířeti.

Věta za středníkem pak stanoví, kdy se řidič považuje za ovlivněného, což ovšem platí pouze pro vybrané jiné návykové látky stanovené v prováděcím právním předpise. Bez takového prováděcího právního předpisu nelze tuto druhou část ustanovení použít.

1.4 Identifikace dotčených subjektů

Navrhovaná právní úprava se dotýká všech řidičů ve smyslu § 2 písm. d) zákona o silničním provozu, přímo pak těch, kteří užívají či užijí návykové látky. Zefektivnění přestupkového řízení a vymahatelnosti práva by mělo odradit uživatele návykových látek od řízení pod vlivem těchto látek, což přispěje ke zvýšení bezpečnosti všech účastníků silničního provozu.

Navrhovaná úprava se výrazněji dotýká znalců z oboru zdravotnictví, odvětví psychiatrie, kterým odpadne jedna z jejich agend – vypracovávání znaleckých posudků na posouzení, zda byl řidič v době řízení pod vlivem návykové látky. Pole působnosti znalců z odvětví psychiatrie je však velmi široké a tato agenda představuje pouze jeho malou část, její nevykonávání by tudíž nemělo mít výraznější ekonomický dopad na tyto subjekty.

Dotčenými subjekty jsou rovněž obecní úřady obcí s rozšířenou působností, které budou nařízení vlády v praxi aplikovat. Očekává se snížení jejich administrativní zátěže, jež byla spojena se zadáváním znaleckých posudků, jejich uchováváním a archivací.

1.5 Popis cílového stavu

Přijetím navrhované právní úpravy dojde k naplnění zákonného zmocnění stanoveného v § 5 odst. 2 písm. b) zákona o silničním provozu.

Konkrétním cílem je eliminovat osoby, kteří se jako řidiči účastní provozu pod vlivem návykových látek a tím potencionálně ohrožují nejen sebe, ale zejména ostatní účastníky silničního provozu. Aplikací analytického principu v praxi při posuzování ovlivnění řidičů návykovými látkami bude dosaženo zefektivnění přestupkového řízení při projednávání přestupků řízení pod vlivem návykové látky a tím potrestání pokud možno všech zjištěných pachatelů těchto přestupků.

Obecným cílem je přispět ke zvýšení bezpečnosti silničního provozu, což je jedna z hlavních priorit dopravní politiky.

1.6 Zhodnocení rizika

Nepřijetím navrhované právní úpravy nedojde k naplnění zákonného zmocnění. V praxi by se tedy postupovalo i nadále jako doposud. S neřešením výše uvedeného problému je spojeno riziko, že i nadále zůstane velký počet přestupků řízení pod vlivem návykové látky nepotrestán, což by mohlo vést ke snížení respektování zakazující normy řidiči. Vzhledem ke vzrůstajícímu počtu uživatelů návykových látek, jakož i nehod, při nichž byla přítomnost návykových látek v krvi řidiče zjištěna, by byl takový stav zvýšeným rizikem pro bezpečnost silničního provozu.

Z hlediska právní jistoty, přehlednosti a určitosti právních norem je žádoucí, aby byla zákonná zmocnění naplňována. Nenaplnění zákonného zmocnění s sebou přináší nejistotu nejen adresátům právních norem, ale i těm, kdo právní normy aplikují. Nepřijetí navrhované právní úpravy však není v rozporu s předpisy vyšší právní síly, nálezy Ústavního soudu ani s normami evropského a mezinárodního práva.

Přijetím navrhovaného nařízení vlády dojde k tomu, že vláda bude určovat, dosažení jaké hodnoty návykové látky v krvi je již přestupkem a jaké nikoliv. Špatné nastavení hodnot může

vést k přílišné benevolenci nebo naopak přísnosti při posuzování ovlivnění řidičů návykovými látkami. Aby se tato rizika eliminovala, byla do procesu stanovování těchto hodnot zapojena odborná veřejnost, přičemž využity byly rovněž poznatky z německé právní praxe.

2. Návrh variant řešení

Vzhledem k tomu, že navrhovaná právní úprava provádí konkrétní zákonné zmocnění ke stanovení jiných návykových látek a jejich mezních koncentračních hodnot v krvi, omezuje se návrh variant pouze na variantu nulovou (nepřijetí navrhované právní úpravy) a dále na variantu naplnění zákonného zmocnění (stanovení specifikovaných návykových látek a jejich mezních koncentračních hodnot v krvi).

Varianta 1 – nepřijetí navrhované právní úpravy

Nepřijetím navrhované právní úpravy by nedošlo k naplnění zákonného zmocnění v § 5 odst. 2 písm. b), věta za středníkem, ve spojení s § 137 odst. 1 zákona o silničním provozu. V praxi by se tedy postupovalo při odhalování případného spáchání přestupku řízení pod vlivem návykové látky i nadále jako doposud: na základě pozitivního výsledku provedené orientační zkoušky ve slinách za pomoci detekční sady Drugwipe 5+, by byl podezřelý vyzván k lékařskému vyšetření s odběrem moči a krve. Lékařem zajištěné vzorky by byly zaslány do specializované toxikologické laboratoře, kde by se provedlo vyšetření moči a analýza krevního vzorku pomocí specifických chromatografických metod v kombinaci s hmotnostní spektrometrií. Následně by byly interpretovány zjištěné specifické toxikologické nálezy z obecného hlediska možného ovlivnění řidičských schopností formou znaleckého posudku z toxikologie. Zda byl podezřelý v době řízení pod vlivem návykové látky, by posoudil znalec z oboru zdravotnictví, odvětví psychiatrie, opět formou znaleckého posudku, často ovšem s velkým časovým odstupem.

Uvedený postup je nejen velice nákladný, ale i značně časově náročný, a mnohdy není projednán ve lhůtě jednoho roku, což má za následek zánik odpovědnosti za přestupek a tedy nepotrestání pachatele přestupku. Možnost vyhnout se odpovídající sankci by mohla vést ke snížení respektování zakazujících normy řidiči. Vzhledem ke vzrůstajícímu počtu uživatelů návykových látek, jakož i nehod, při nichž byla přítomnost návykových látek v krvi řidiče zjištěna, by byl takový stav zvýšeným rizikem pro bezpečnost silničního provozu.

Varianta 2 – naplnění zákonného zmocnění

Specifikací některých návykových látek a stanovením jejich mezních koncentračních hodnot v krvi by vláda naplnila zákonné zmocnění v § 5 odst. 2 písm. b) zákona č. 361/2000 Sb. a umožnila by tak v praxi aplikovat analytický princip. Byla by tak vytvořena právní domněnka, kdy se řidič považuje za ovlivněného jinou návykovou látkou stanovenou v navrhovaném nařízení vlády, je-li v jeho krevním vzorku zjištěna alespoň minimální koncentrační hodnota uvedená v navrhovaném nařízení vlády. Bylo by tak dosaženo zefektivnění přestupkového řízení při projednávání přestupků řízení pod vlivem návykové látky a tím potrestání pokud možno všech zjištěných pachatelů těchto přestupků.

S cílem aplikovat analytický princip v co největším počtu případů, stanovují se v nařízení vlády všechny užívané návykové látky, jejichž přítomnost lze jednoznačně v krvi prokazovat a u nichž lze jasně specifikovat, od kterého množství je možné na řidiče pohlížet jako na

ovlivněného návykovou látkou Mezi vyjmenovanými látkami jsou uvedeny v současnosti často užívané návykové látky jiné než alkohol. Mezní koncentrační hodnoty u jednotlivých návykových látek byly stanoveny na základě konzultací s odbornou veřejností.

3. Vyhodnocení nákladů a přínosů

3.1 Identifikace nákladů a přínosů

Varianta 1 – nepřijetí navrhované právní úpravy – s sebou nenese žádné další náklady ani přínosy v porovnání se současnou situací. I nadále bude nutné v rámci projednávání přestupku vypracovávat znalecký posudek znalce z oboru zdravotnictví, odvětví psychiatrie, který zaplatí pachatel přestupku, je-li rozhodnuto o jeho vině, anebo stát, je-li podezřelý obvinění zproštěn, popř. uplyne-li marně objektivní lhůta k projednání přestupku.

Varianta 2 – naplnění zákonného zmocnění – s sebou nenese žádné náklady na přizpůsobení se dané regulaci ani na způsob vynucování. Přínosem bude snížení nákladů, které by jinak bylo nutno vynaložit za znalecký posudek a které musely být často z důvodu uplynutí objektivní lhůty k projednání přestupku hrazeny státem. Cena znaleckého posudku se v současné době pohybuje v rozmezí od pěti do osmi tisíc korun. Snížena bude rovněž administrativní zátěž spojená se zadáváním znaleckých posudků, jejich vyhodnocováním a archivací.

Náklady v podobě ušlého zisku ponesou znalci z oboru zdravotnictví, odvětví psychiatrie, kterým odpadne jedna z agend – vypracovávání znaleckých posudků na posouzení, zda byl řidič v době řízení pod vlivem návykové látky.

4. Návrh řešení

4.1 Stanovení pořadí variant a výběr nejvhodnějšího řešení

Nejvhodnější variantou pro řešení problému je **varianta 2** – naplnění zákonného zmocnění. Tato varianta přináší zefektivnění přestupkového řízení při projednávání přestupků řízení pod vlivem návykové látky a tím potrestání pokud možno všech zjištěných pachatelů těchto přestupků, jakož i ekonomickou úsporu státu a nepatrné snížení administrativní zátěže.

Varianta 1 – nepřijetí navrhované právní úpravy – by byla v rozporu s úmyslem zákonodárce. Zachovává dosud nevyhovující právní stav při projednávání přestupků řízení pod vlivem návykové látky.

5. Implementace doporučené varianty a vynucování

Nařízení vlády budou v rámci své činnosti implementovat obecní úřady obcí s rozšířenou působností (dále jen „úřad“). Tyto úřady si již nadále nebudou opatřovat znalecké posudky znalců z oboru zdravotnictví, odvětví psychiatrie. Posouzení, zda byl či nebyl řidič ovlivněn jinou návykovou látkou, provedou úřady samy na základě znaleckého posudku z toxikologie a aplikací navrhovaného nařízení vlády na takto zjištěný skutkový stav.

Aplikace navrhovaného nařízení vlády bude spočívat pouze v porovnání zjištěné návykové látky v krvi řidiče s návykovými látkami uvedenými v nařízení vlády. Nebude-li zjištěná látka uvedena v navrhovaném nařízení vlády, budou úřady postupovat jako před účinností tohoto nařízení vlády a zákona č. 233/2013 Sb. Pokud bude zjištěná látka korespondovat s některou látkou uvedenou v navrhovaném nařízení vlády, porovná úřad zjištěnou hodnotu této návykové látky s příslušnou limitní hodnotou navrhovaného nařízení vlády stanovenou pro zjištěnou návykovou látku. V případě, že zjištěná hodnota bude dosahovat alespoň limitní hodnoty stanovené v nařízení vlády nebo bude tuto hodnotu převyšovat, bude se mít za to, že byl řidič návykovou látkou ovlivněn. V opačném případě se bude mít za to, že řidič návykovou látkou ovlivněn nebyl.

S implementací nejsou spojeny žádné náklady, není potřeba zajišťovat žádné prostředky. Vzhledem ke svému rozsahu neklade navrhovaná právní úprava zvýšené nároky na pracovníky úřadu, kteří si jí snadno a rychle osvojí.

5.1 Vynucování

Navrhovaná úprava nezakládá žádné nové povinnosti řidičům a není tedy potřeba nastavit postupy jejich vynucování. Nařízení vlády nijak neovlivní postup Policie ČR v souvislosti s odhalováním přestupků řízení pod vlivem návykové látky a nijak se nedotýká ani systému sankcí. Nepřímo se však očekává zvýšení efektivity vynucování dodržování zákazu řízení pod vlivem návykové látky, neboť zjednodušení a urychlení přestupkového řízení povede k nevyhnutelnosti sankce za porušení tohoto zákazu.

6. Přezkum účinnosti regulace

Vyhodnocení účinnosti právního předpisu bude provádět Ministerstvo dopravy ve spolupráci se správními úřady, které budou navrhované nařízení vlády v praxi aplikovat. Ministerstvo dopravy bude zejména přezkoumávat, zda a v jaké míře došlo k zefektivnění přestupkového řízení při projednávání přestupků řízení pod vlivem návykové látky. Ve spolupráci s dopravní policií budou monitorovány účinky navrhované regulace v provozu na pozemních komunikacích.

7. Konzultace a zdroje dat

Konzultace byly v průběhu celého zpracování RIA vedeny zejména s těmito subjekty:

Odbor zdravotních služeb Ministerstva zdravotnictví

Česká společnost soudního lékařství a soudní toxikologie České lékařské společnosti J. E. Purkyně (ČLS JEP)

Psychiatrická společnost ČLS JEP

Společnost pro návykové nemoci ČLS JEP

S odborným přispěním výše uvedených subjektů byl stanoven okruh návykových látek, u nichž se uplatní zákonem předvídaný analytický princip, a jejich mezních hodnot, po jejichž dosažení v krvi řidiče se řidič považuje za ovlivněného návykovou látkou. Vycházelo se zejména z této literatury a pramenů:

- [1] Odborné stanovisko České společnosti soudního lékařství a soudní toxikologie ČLS JEP k problematice posuzování ovlivnění řidičů návykovými látkami. [online]. Dostupné z http://soudnilekarstvi.cz/03_pro_odborniky/
- [2] Balíková, M., Dvořák, M. Toxikologická diagnostika ve vztahu k důkazu ovlivnění řidiče motorového vozidla návykovou látkou – obecné aspekty. *Státní zastupitelství*. 2010, č. 5.
- [3] Peters, F. Forensic Toxicology in Germany. *TIAFT Bulletin*. 43[2], 2013.
- [4] Rozhodnutí Spolkového ústavního soudu 30 BVerfG, SVR 2005, 77.
- [5] Verstraete, A. et al. Per se limits - Methods of defining cut-off values for zero tolerance. Project No. TREN-05-FP6TR-S07.61320-518404-DRUID - Driving under the Influence of Drugs, Alcohol and Medicines. 2011. [online]. Dostupné z http://www.druid-project.eu/cln_031/nn_107548/Druid/EN/deliverables-list/downloads/Deliverable__1__4__2,templateId=raw,property=publicationFile.pdf/Deliverable_1_4_2.pdf
- [6] Metodický pokyn pro postup při toxikologickém vyšetření specifikovaných návykových látek v krvi nebo v moči. *Věstník MZ ČR*, částka 9, 2012.

8. Kontakty na zpracovatele RIA

Jaroslav Toman
Odbor legislativní
tel.: 225131282
jaroslav.toman@mdcr.cz

B) Zhodnocení souladu navrhované právní úpravy se zákonem, k jehož provedení je navržena, včetně souladu se zákonným zmocněním k jejímu vydání

Navrhované nařízení vlády je v souladu s § 5 odst. 2 písm. b), věta za středníkem, zákona č. 361/2000 Sb., o provozu na pozemních komunikacích a o změnách některých zákonů, k jehož provedení je navrženo a je v rovněž v souladu se zákonným zmocněním k jeho vydání (§ 137 odst. 1 tohoto zákona).

C) Zhodnocení souladu navrhované právní úpravy s mezinárodními smlouvami, jimiž je Česká republika vázána

Navrhovaná úprava není v rozporu s žádnou mezinárodní smlouvou v oblasti úpravy mezinárodního silničního provozu.

D) Zhodnocení slučitelnosti navrhované právní úpravy s právem Evropské unie

Na vztahy, které jsou předmětem navrhované úpravy, se předpisy ani judikatura Evropské unie nevztahují.

E. Zhodnocení korupčních rizik

Navrhovaná právní úprava nevytváří žádný prostor pro správní uvážení, se kterým by mohla být spojena korupční rizika.

Korupční riziko se snižuje ve vztahu k možnému ovlivňování znaleců, kteří dosud vypracovávali znalecké posudky na posouzení, zda byl řidič pod vlivem návykové látky či nikoliv. Na tyto znalce mohl být vyvíjen tlak, aby vypracování znaleckého posudku pozdrželi, popř. aby byly závěry znaleckého posudku ve prospěch pachatele přestupku.

Zvláštní část

K § 1 odst. 1

Terminologie

V souladu se zákonným zmocněním se v odstavci 1 stanovují jiné návykové látky a jejich limitní hodnoty. Termín jiná návyková látka je legislativní zkratkou obsaženou v § 5 odst. 1 písm. g) zákona o silničním provozu, který toto nařízení vlády provádí, a rozumí se jím návyková látka jiná než alkohol, přičemž je potřeba vycházet z definice návykové látky uvedené v § 2 odst. 1 zákona o návykových látkách. Zákon o návykových látkách obsahuje taxativní výčet omamných a psychotropních látek, které jsou pro účely zákona o návykových látkách považovány za návykové (dle novely zákonem č. 273/2013 Sb. je s účinností k 01.01.2014 výčet svěřen nařízení vlády o seznamu návykových látek). Zákon o návykových látkách upravuje zejména zacházení s návykovými látkami, neřeší ovšem metabolismus drog při jejich užití, možnost biotransformace na metabolity a účinky původních forem spolu s vytvořenými metabolity. Pro účely zákona o silničním provozu a tohoto nařízení byla proto zvolena jiná systematika. Pro posouzení ovlivnění řidiče návykovou látkou je rozhodující přítomnost specifikované návykové látky popř. metabolitu v krevním vzorku řidiče.

Stanoven je vždy pouze mezinárodní nechráněný název INN v českém jazyce, který je sám o sobě dostatečně určitý a nezaměnitelný. Užití dalšího chemického názvu je nadbytečné a z praktického hlediska (adresáti norem jsou řidiči) nevhodné a matoucí.

Okruh látek

V nařízení vlády byly specifikovány návykové látky, které se v praxi často vyskytují a zároveň takové, které lze v krvi řidiče až do uvedených koncentračních hodnot jednoznačně prokazovat a za použití vhodných toxikologických metod co nejpřesněji kvantifikovat. Při výběru návykových látek je tedy zákonodárce veden frekvencí jejich užívání v populaci, přičemž je limitován dostupnými vědeckými poznatky a možnostmi současných analytických technologií. S dalším vědeckým rozvojem však bude možné okruh návykových látek stanovených tímto nařízením vlády rozšiřovat či modifikovat.

Z kanabinoidů přítomných v konopných drogách výrazně ovlivňuje centrální nervovou soustavu psychotropní látka delta – 9 tetrahydrokanabinol (9-THC). V současnosti se jedná o nejčastěji zneužívanou návykovou látku vedle alkoholu u nás i jinde ve světě.

Limitní hodnota této návykové látky v krevním vzorku byla stanovena na základě stanovisek odborné veřejnosti a s využitím praktických zkušeností a právní praxe (včetně judikatury) Spolkové republiky Německo. Zvažovány byly zejména tyto dvě varianty:

a) limitní hodnota 1 ng/ml – Tato hodnota byla stanovena na základě usnesení Komise pro určení limitních hodnot („Grenzwertkommission“) při Spolkovém ministerstvu pro dopravu, stavebnictví a rozvoj ze dne 20.11.2002. Toto usnesení není právně závazné, v praxi se však z něho vychází. Ve Spolkové republice Německo je uzákoněna sice nulová tolerance, ta byla však judikaturou překonána, o čemž svědčí zejména nálezy Spolkového ústavního soudu 30 BVerfG, SVR 2005, 77. Spolkový ústavní soud uvedl, že nikoli každé prokázání návykové látky v krvi postačuje ke shledání viny za přestupek. Zjištěna musí být taková koncentrace, u

níž se s ohledem na charakter ustanovení, jakožto abstraktního ohrožujícího deliktu, jeví jako možné, že byl řidič omezen ve své způsobilosti k řízení. Musí být dosaženo takové koncentrace, u které je ovlivnění návykovou látkou možné, přičemž faktické ovlivnění nemusí být zjištěno. Spolkový ústavní soud nestanovil žádné konkrétní hranice, zmínil ale dva posudky – posudek Komise pro určení limitních hodnot (viz výše) a odborníků Kruegera a Berghause, dle nichž hodnota návykové látky v krvi do 2 ng/ml žádné zvýšení rizika pro provoz na pozemních komunikacích nepředstavuje). Spolkový ústavní soud uvedl, že pod hodnotu 1 ng/ml je možnost ovlivnění vyloučena.

b) limitní hodnota 2 ng/ml – Tato hodnota vychází ze stanovisek České společnosti soudního lékařství a soudní toxikologie ČLS JEP a rovněž zahraniční odborné veřejnosti.

Problémem varianty a) je zejména velká nejistota měření u takto nízkých koncentračních hodnot. Při naměření hodnoty 1 ng/ml činí možná odchylka dle německých statistických údajů $\pm 0,38$ ng/ml, faktická hodnota se tedy nachází na škále od 0,62 ng/ml do 1,38 ng/ml. Tyto hodnoty jsou navíc dle odborné veřejnosti natolik nízké, že ovlivnění řidiče návykovou látkou je vyloučeno.

Zvolena tedy byla varianta b), u níž je možno dostupnými analytickými metodami mnohem přesněji změřit hladinu návykové látky v krvi řidiče, přičemž i u hodnoty na spodní hranici možné odchylky se jeví jako možné, že řidič byl návykovou látkou ovlivněn. Pro účely přestupkového řízení bude vždy rozhodující fakticky naměřená hodnota bez ohledu na možnou odchylku provedeného měření.

Vedle THC jsou častěji vyskytujícími se látkami methamfetamin, amfetamin, 3,4-methylenedioxyamfetamin (MDMA), 3,4-methylenedioxyamfetamin (MDA), kokain a jeho metabolit benzoylekgonin, u nichž byla stanovena jako limitní hodnota 25 ng/ml a dále morfin, u něhož byla stanovena hodnota 10 ng/ml. Kokain se v organismu velmi rychle metabolizuje a je v odebraném biologickém vzorku nestálý a rychle se rozkládá na benzoylekgonin. Nález benzoylekgoninu v krvi bezpečně prokazuje užití kokainu. Limitní hodnoty byly stanoveny rovněž na základě stanovisek odborné veřejnosti. Odborné společnosti jiných evropských států, ale i USA se neshodují v okruhu specifikovaných návykových látek a ve stanovení jejich limitních hodnot v krvi, dosud neexistuje žádná harmonizace v této oblasti. Byly proto stanoveny limitní hodnoty, které jsou spolehlivě měřitelné v českých akreditovaných toxikologických laboratořích a jejichž výše jednoznačně prokazuje přítomnost návykové látky v krvi řidiče. Při naměření těchto limitních hodnot v krevním vzorku řidiče je nepochybné, že řidič před jízdou užil návykovou látku, která mohla ovlivnit jeho způsobilost řídit vozidlo.

Vzhledem k tomu, že mezi řízením vozidla a odběrem vzorku krve uplyne zpravidla určitá doba, například třiceti minut i více, lze ze zjištění jakékoliv návykové látky v krvi řidiče usuzovat na skutečnost, že v době řízení vozidla byla koncentrace návykové látky v krvi řidiče několikanásobně vyšší, než jaká byla zjištěna z později odebraného vzorku krve, neboť po konzumaci koncentrace návykové látky v krvi rychle klesá.

Komparativní přehled o limitních koncentračních hodnotách návykových látek v krevních vzorcích v některých členských státech Evropské unie poskytuje následující tabulka:

Návyková I.	THC	Methamfetamin	Amfetamin	MDMA	MDA	Kokain	Benzoylekgonin	Morfin
Stát								
<i>Belgie</i>	1		25	25		25	25	10
Dánsko	1	20	20	20	20	20		10
Finsko	1	25	25	25	25	10	10	2,5
Francie	1	50	50	50	50	50		20
<i>Německo</i>	1	25	25	25	25	10	75	10
Velká Británie	2	50	25	50	50	50	50	25
Řecko	1	25	25	25	25	10	10	10
Irsko	2	10	10	10	10	2	10	10
<i>Lucembursko</i>	2	50	50	50	50	50	50	20
Polsko	2	50	50	50	50	50	50	20
Portugalsko	3	5	5	5	5	5	5	5
<i>Slovinsko</i>	0,3	50	20	20	50	10	5	50

Zdroj: [online] http://www.druid-project.eu/cln_031/nn_107548/Druid/EN/deliverables-list/downloads/Deliverable__1__4__2,templateId=raw,property=publicationFile.pdf/Deliverable_1_4_2.pdf

Pozn.: *Kurzívou* jsou označeny státy, které jako krevní vzorek využívají krevní sérum, popř. krevní plazmu, u ostatních se jedná o vzorek plné krve.

Z výše uvedeného přehledu je zřejmé, že navrhovaná úprava má nejblíže k právní úpravě belgické, německé a řecké.

K § 1 odst. 2

Při měření hladiny návykové látky ve vzorku srážlivé krve je větší přesnosti výsledné hodnoty dosaženo při rozboru krevního séra, které je jednou ze složek plné krve. V případě nutnosti vyšetřit plnou krev je možné zohlednit distribuci plazma/krvinky. V nařízení stanovené limitní hodnoty tedy odpovídají hodnotám zjištěným v krevním séru řidiče.

K § 2

Nařízení vlády neklade žádné zvýšené nároky na dotčené subjekty co do jeho aplikace. Vzhledem k tomu, že zmocňovací zákonné ustanovení je již od 17.08.2013 účinné, je pro nařízení vlády stanovena pouze patnáctidenní legisvakční lhůta, která však postačuje k tomu, aby se adresáti s tímto nařízením vlády před jeho účinností seznámili.